

Asia

Yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistamista koskevat ehdotukset

Kokous

U/E/UTP-tunnus

U 73/2018 vp, UJ 5/2019 vp, UJ 4/2020 vp, UJ 16/2020 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Tässä U-jatkokirjeessä kuvataan, miten yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistamista koskevien asetusehdotusten käsittelyssä on edetty valtioneuvoston kirjelmän (U 73/2018 vp) ja U-jatkokirjeiden (UJ 5/2019 vp, UJ 4/2020 vp ja UJ 16/2020 vp) antamisen jälkeen Kroatian ja Saksan puheenjohtajakausilla vuonna 2020. Lisäksi tässä U-jatkokirjeessä täydennetään ja täsmennetään U-kirjelmässä ja U-jatkokirjeissä esitettyjä Suomen kantoja ja asetusehdotusten vaikutuksia.

Aikaisemmat käsittelyvaiheet

Komissio julkaisi 1.6.2018 lainsäädäntöehdotuksensa EU:n uudeksi yhteiseksi maatalouspolitiikaksi. Komission ehdotus sisältää kolme asetusehdotusta, jotka ovat asetus YMP:n strategisista suunnitelmista (YMP:n strategiasuunnitelma-asetus), asetus YMP:n rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta (horisontaaliasetus) ja asetus yhteisestä markkinajärjestelystä (markkinajärjestelyasetus).

Maatalouden erityiskomitea (MEK) on keskustellut asetusehdotuksista lähes viikoittain ja maatalous- ja kalastusneuvosto kuukausittain ehdotusten julkaisusta lähtien.

YMP:n strategiasuunnitelma-asetusta on käsitelty yksityiskohtaisemmin neuvoston horisontaalisten maatalousasioiden työryhmässä. Horisontaaliasetuksen yksityiskohtaisempi käsittely on tehty neuvoston Agrifin-työryhmässä. Neuvoston horisontaalisten maatalousasioiden työryhmä on käsitellyt yhdennettyä hallinto- ja valvontajärjestelmää ja ehdollisuuden valvonta- ja seuraamusjärjestelmää koskevia artikloja. Markkinajärjestelyasetusta on käsitelty maataloustuotteiden työryhmässä.

Eurooppa-neuvostossa 21.7.2020 saavutettu sopu monivuotisesta rahoituskehiksestä ja Euroopan elpymisvälineestä on edistänyt YMP:n uudistuksen neuvotteluita. Puheenjohtajavaltio Saksa on jatkanut YMP:n uudistuspaketin käsittelyä.

Euroopan parlamentti on aloittanut uudistuksen käsittelyn maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnassa (AGRI). Valiokunta äänesti mietinnöistä keväällä 2019. Euroopan parlamentti ei saavuttanut mietinnöistä ensimmäisen käsittelyn kantaansa vaalikaudella 2014-2019, vaan parlamentin kannan viimeistely jäi toukokuun lopussa

2019 valitulle uudelle parlamentille. Myös uudessa parlamentissa vastuuvaliokuntana on maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunta.

Jatkokäsittelyn aikataulu

Saksa pyrkii saavuttamaan neuvoston yleisnäkemyksen YMP:n uudistuksesta maatalous- ja kalastusneuvostossa 19.-20.10.2020. Jotta neuvoston yleisnäkemys voitaisiin saavuttaa, neuvoston on vielä löydettävä yhteisymmärrys erityisesti YMP:n ympäristö- ja ilmastotoimien kokonaisuudesta eli ns. vihreästä arkkitehtuurista ja uudesta toimeenpanomallista. Saksa ei ole vielä tätä U-jatkokirjettä valmisteltaessa antanut ehdotustaan neuvoston yleisnäkemykseksi.

Euroopan parlamentin tavoitteena on äänestää YMP:n uudistuksen mietinnöistä lokakuun 2020 täysistunnossa.

Kolmikantaneuvottelut neuvoston, Euroopan parlamentin ja komission välillä YMP:n uudistuksesta voivat alkaa, kun Euroopan parlamentti on äänestänyt mietinnöstään ja neuvosto on saavuttanut yleisnäkemyksen. Ennakkoarvioiden mukaan kolmikantaneuvottelut käytäisiin keväällä 2021 eli Portugalin puheenjohtajakaudella.

Suomen kanta

U-kirjelmässä (U 73/2018 vp) sekä U-jatkokirjeissä (UJ 5/2019 vp, UJ 4/2020 vp ja UJ 16/2020 vp) esitettyjä Suomen kantoja täydennetään ja täsmennetään seuraavasti, ottaen huomioon monivuotisesta rahoituskehyksestä saatu ratkaisu, Saksan viimeisimmät ehdotukset ja ajankohtainen neuvottelutilanne.

Tässä U-jatkokirjeessä otetaan kantaa vain keskeisimpiin auki oleviin kysymyksiin siltä osin kuin kantaa ei vielä aiemmissa U-kirjelmässä ja U-jatkokirjeissä ole tai sitä on tarpeen muuttaa. Suomi on valmis tukemaan sellaista kokonaisratkaisua, joka toisaalta parantaa YMP:n vaikuttavuutta ympäristö- ja ilmastönäkökulmista sekä takaa maataloustuotannon kannattavuuden ja kannustavuuden.

YMP:n strategiasuunnitelma-asetus

Ympäristö ja ilmasto

Ehdollisuus (11 ja 12 artiklat ja liite III)

Suomi kannattaa sitä, että ehdollisuuden hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimus GAEC 9 ei-tuottavien alojen ja piirteiden vähimmäisosuudesta koskisi pelkästään pellon alaa komission alkuperäisessä ehdotuksessa ehdottaman kaiken maatalousmaan sijaan. Suomi pitää lähtökohtaisesti hyvänä nykyistä 5 %:n tasoa, koska sillä on merkitystä luonnon monimuotoisuuden kannalta. Suomi kuitenkin katsoo, että näiden toimien vaikuttavuutta monimuotoisuuden lisäämiseen tulisi parantaa. Vähimmäisosuus tulisi laskea alue- tai maatilatasolla, jotta poikkeuksia metsäisille alueille, nurmi- ja palkokasvivaltaisille tiloille ja pienille tiloille voi soveltaa jäsenvaltion niin halutessa. Kerääjä- ja typensitojakasvit, joille ei käytetä kasvinsuojeluaineita, tulisi voida ottaa huomioon vähimmäisosuudessa. Painokertoimien käyttöönoton tulisi olla jäsenvaltioille vapaaehtoista.

Eköjärjestelmät (28 ja 86 artiklat)

Suomen näkemyksen mukaan jäsenvaltioille pakollisen ekojärjestelmän käyttöönottoa pitäisi arvioida sekä ympäristö- ja ilmastotavoitteiden että yksinkertaistamistavoitteiden kannalta. Suomi tukee Suomen ja Kroatian puheenjohtajakausilla esillä ollutta ehdotusta tai muuta vastaavaa mallia, jolla molempien YMP:n pilareiden rahoitus voitaisiin lukea ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseen. Tällä tavoitellaan ympäristö- ja ilmastokunnianhimon nykyistä korkeampaa tasoa niin, että jäsenvaltioilla olisi enemmän joustavuutta toimeenpanna järjestelmät omat tarpeensa ja olosuhteensa huomioon ottaen. Kuitenkin osana muutoin tyydyttävää kokonaisratkaisua Suomi voi hyväksyä ekojärjestelmän pakollisuuden, mutta ei lähtökohtaisesti pidä kannatettavana tietyn vähimmäisrahoitusosuuden asettamista suorista tuista ekojärjestelmälle.

Lisäksi Suomi suhtautuu varauksellisesti Saksan ehdotukseen siitä, että jos ekojärjestelmille asetetaan vähimmäisrahoitusosuus, se olisi eri vuosina 2025-2027 kuin vuosina 2023-2024. Viljelijöiden ja hallinnon kannalta on selkeintä, että osuus olisi sama koko kauden. Suomi kannattaa sitä, että vuosina 2023-2024 ekojärjestelmissä mahdollisesti käyttämättä jäävät varat voitaisiin hyödyntää muiden suorien tukien toimenpiteiden rahoitukseen. Tämä mahdollistaisi paremmin EU-varojen hyödyntämisen tilanteessa, jossa viljelijöiden kiinnostusta uusiin ekojärjestelmän toimiin on vaikea arvioida etukäteen.

II pilarin ympäristö- ja ilmastotoimet (65 ja 86 artiklat)

Suomi kannattaa ehdotusta, jonka mukaan osa luonnonhaittakorvauksista laskettaisiin maaseudun kehittämisrahaston 30 %:n vähimmäisosuuteen varojen kohdentamisesta ympäristö- ja ilmastotavoitteiden edistämiseen.

Muut kuin ympäristö- ja ilmastonäkökohtiin liittyvät tukitoimityypit

Uudelleenjakotuki (26 artikla)

Saksan ehdotus uudelleenjakotuen vapaaehtoisuudesta on Suomen hyväksyttävissä.

Alakohtaiset tukitoimityypit (39-63 artiklat)

Suomi voi hyväksyä Kroatian puheenjohtajakaudella ehdotetut muutokset alakohtaisiin tukitoimityyppeihin.

Uusi toimeenpanomalli (7, 88, 89, 106, 120 ja 121a artiklat ja liite I)

106 artikla

Suomi kannattaa Saksan lisäystä siitä, että YMP:n strategiasuunnitelman hyväksymismenettelyssä komissio voisi perustaa suunnitelman hyväksymisen vain jäsenvaltioita sitovaan EU-lainsäädäntöön. Suomi katsoo, että YMP:n strategiasuunnitelmien laadinnassa tulee edistää Euroopan vihreän kehityksen ohjelman ja Pariisin ilmastopimuksen tavoitteiden saavuttamista jäsenvaltioissa.

121a artikla

Suomi voi hyväksyä ehdotuksen muiden kuin pinta-ala- ja eläinperusteisten tukien vaihtoehtoiseksi seurantamalliksi, jossa yksikkötukien vertailuarvona käytettäisiin tiettyä vuonna hyväksyttyjen hankkeiden keskimääräistä yksikkötukea.

Horisontaaliasetus

U-kirjelmässä (U 73/2018 vp) sekä U-jatkokirjeessä (UJ 5/2019 vp ja UJ 4/2020 vp) esitettyihin kantoihin ei ole täydennettävää tai täsmennettävää Kroatian puheenjohtajakaudella tehtyjen muutosehdotusten perusteella muutoin kuin pienten tilojen ehdollisuuden vaatimusten osalta. Suomi on jo U-jatkokirjeessä (UJ 5/2019 vp) esitetystä kannasta hyväksynyt silloisen ehdotuksen, joka on monivuotisen rahoituskehityksen yhteydessä päätetty, rahoituskurin vuosittaisista palautuksista luopumisesta tulevilla rahoituskehyskaudella.

Suomi ei kannata sitä, että pienet tilat vapautettaisiin ehdollisuuden vaatimuksista. Suomi voi kuitenkin hyväksyä sen, että pieniin tiloihin sovellettaisiin kevyempiä menettelyjä ehdollisuuden valvonnassa ja seuraamuksissa.

Markkinajärjestelyasetus

Suomi voi hyväksyä Kroatian ja Saksan ehdottamat muutosehdotukset markkinajärjestelyasetukseen.

Pääasiallinen sisältö

Kroatian ja Saksan puheenjohtajakaudesta tehty muutosehdotukset

YMP:n strategiasuunnitelma-asetus

Ympäristö ja ilmasto

Ehdollisuus (11 ja 12 artiklat ja liite III)

Kroatian puheenjohtajakaudella tehtiin tarkennus ehdollisuuden hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukseen GAEC9 (ei-tuottavista piirteistä) niin, että sen soveltamisala rajattiin koskemaan vain pellon alaa komission alkuperäisessä ehdotuksessa ehdottaman kaiken maatalousmaan sijaan.

Saksa ehdottaa vähimmäisprosenttia hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksen GAEC9 ei-tuottaville aloille ja piirteille. Saksan mukaan prosentti tulisi olla suurempi kuin nykyisen viherryttämistuen ekologisten alojen 5 %. Saksa ei kuitenkaan vielä tässä vaiheessa ehdota prosenttilukua. Aiempien puheenjohtajavaltioiden ehdotuksissa osuuteen voisi laskea myös kerääjäkasvien ja typensitojakasvien tuottavia aloja, joille ei käytetä kasvinsuojeluaineita. Saksan ehdotuksen mukaan, mikäli jäsenvaltio haluaa rajata prosentin yksinomaan ei-tuottaville aloille ja piirteille, voisi osuus olla 3 %. Lisäksi Saksa ehdottaa 0,3 painokerrointa kerääjäkasveille.

Saksa ehdottaa liitteessä III mainittujen eläinten tunnistusta ja rekisteröintiä koskevien lakisääteisten hoitovaatimusten (SMR 7-9) poistamista ehdollisuudesta. Ehdotus on ollut keskusteluissa jo aiemmilla puheenjohtajakaudesta, mutta asiasta ei ole päästy yksimielisyyteen ja on katsottu tarpeelliseksi jatkaa keskustelua aiheesta.

Ekojärjestelmät (4, 28 ja 86 artiklat)

Kroatian puheenjohtajakaudella jatkettiin Suomen puheenjohtajakaudella esillä ollutta nk. yhden prosentin mallin työstämistä. Mallissa ympäristö- ja ilmastotoimien rahoitukselle olisi yksi I ja II pilareiden yhteinen prosenttiosuus tai kiinteä summa koko YMP:n strategiasuunnitelman rahoituksesta. Kroatian puheenjohtajakaudella

keskusteltiin erityisesti siitä, mitä eri toimenpiteitä voitaisiin laskea mukaan, mitkä rahoituslähteet voitaisiin ottaa huomioon ja millaisia lisäsäännöksiä tarvittaisiin prosentin saavuttamisen seuraamiseksi. Jäsenvaltioilla on ollut kuitenkin eroavat näkemykset siitä, millainen mallin pitäisi olla ja lisäksi toimeenpano on koettu hankalana. Näistä syistä Kroatia ei sisällyttänyt mallia ehdotuksiinsa, mutta Kroatia kuitenkin toteaa puheenjohtajakautensa lopuksi antamassaan edistymisraportissa (asiakirja 8734/20), että jatkotyöhön vaikuttaa myös Euroopan vihreän kehityksen ohjelma ja on syytä pohtia, onko tarpeen määritellä tarkemmin, mitkä toimenpiteet voidaan laskea mukaan II pilarin ympäristö- ja ilmastotoimien tavoitteeseen.

Saksa edistää ympäristö- ja ilmastotoimenpiteitä uudenaikaisessa toimintaympäristössä, sillä Eurooppa-neuvoston 21.7.2020 tekemät päätökset monivuotisesta rahoituskehiksestä luovat Saksan mukaan nyt vankan perustan kunnianhimoisille ympäristö- ja ilmastotoimille. Saksa ehdottaa pakollista suorien tukien ekojärjestelmää ja vähimmäisrahoitusosuutta, joka suorien tukien kansallisesta enimmäismäärästä tulisi kohdentaa ekojärjestelmiin. Saksa ei ole vielä ehdottanut vähimmäisprosenttia. Saksan mukaan rahoituksen joustavuudella voidaan estää tilanne, jossa ekojärjestelmälle varatut varat jäisivät käyttämättä, mikäli tuensaajia on ennakoitua vähemmän. Erityisesti joustavuutta ehdotetaan rahoituskauden alkuun vuosille 2023-2024, jolloin ekojärjestelmistä käyttämättä jääneet varat voitaisiin ohjata muiden suorien tukien toimenpiteiden rahoitukseen. Saksan ehdotus mahdollistaisi eri suuruisten vähimmäisprosentin asettamisen vuosille 2025-2027 kuin vuosille 2023-2024. Saksan puheenjohtajakaudella jäsenvaltiot ovat pitäneet edelleen esillä mahdollisuutta ottaa huomioon II pilarin ympäristö- ja ilmastotoimia ekojärjestelmän vähimmäisrahoitusosuudessa. Esillä on ollut malli, jossa ekojärjestelmän vähimmäisrahoitusosuutta voitaisiin alentaa, mikäli II pilarin varojen kohdentaminen jäsenvaltiossa asetuksen 65 artiklan mukaisiin toimiin olisi vähintään 20 tai 10 % verrattuna I pilarin suorien tukien määrään.

Lisäksi Saksa ehdottaa täsmennystä ekojärjestelmään kuuluvien kesanto-alojen huomioon ottamisessa pellon määritelmässä (4 artikla).

II pilarin ympäristö- ja ilmastotoimet (65 ja 86 artiklat)

Kroatian puheenjohtajakaudella saavutettiin kompromissi siitä, että maaseudun kehittämisrahaston 30 %:iin varojen kohdentamisesta ympäristö- ja ilmastotavoitteiden edistämiseen voisi laskea mukaan luonnonhaittakorvauksen siltä osin kuin luonnonhaittakorvaus sisältyy YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen 6 artiklan tavoitteisiin d), e) ja f). Saksa ei ehdota tätä muutettavaksi.

Muut kuin ympäristö- ja ilmastonäkökohtiin liittyvät tukitoimityypit

Uudelleenjakotuki (26 artikla)

YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen uudelleenjakotuen kautta jäsenvaltion tulisi jakaa tukea suurilta pienille ja keskisuurille tiloille tasaten tukien jakaumaa eri kokoisten tilojen välillä. Uudelleenjakotuki on kytköksissä tukikattoon, sillä tukikaton kautta kerättävät varat voitaisiin jakaa uudelleenjakotuen avulla pienille ja keskisuurille tiloille.

Eurooppa-neuvosto päätti monivuotista rahoituskehystä koskevien neuvottelujen yhteydessä, että tukikatto on jäsenvaltioille vapaaehtoinen soveltaa, mutta ei tukikattoa koskevassa päätöksessään ottanut kantaa uudelleenjakotuen pakollisuuteen. Saksa

ehdottaa, että aiempien puheenjohtajavaltioiden ehdotusten mukaisesti myös uudelleenjakotuki olisi vapaaehtoinen jäsenvaltioille.

Alakohtaiset tukitoimityypit (39-63 artiklat)

Kroatian puheenjohtajakaudella jatkettiin myös alakohtaisten toimenpiteiden työstämistä. Kroatia ehdotti, että muissakin alakohtaisissa toimenpiteissä kuin vain hedelmä- ja vihannesalan ja viinialan toimenpiteissä voisi hyödyntää yksinkertaistettuja kustannusvaihtoehtoja (*engl. simplified cost options*). Kroatia ehdotti myös muutoksia toimintaohjelmien suunnitteluun, raportointiin ja tuloksellisuuden tarkastamis- ja hyväksymismenettelyyn niin, että niitä voitaisiin käsitellä toimintaohjelmatasolla eikä toimenpidetasolla.

Lisäksi Kroatia jatkoi Suomen puheenjohtajakaudella esillä olleen nk. ”vaihtoehtoisen mallin” työstämistä. Mallissa laajennettaisiin mahdollisuus myös muille kuin tuottajaorganisaatioille tietyn siirtymäkauden ajan hyötyä alakohtaisista toimenpiteistä. Lisäksi Kroatian kaudella laajennettiin yhteistyön määritelmää koskemaan myös toimialaorganisaatioita ja tarkennettiin tiettyjä toimenpiteisiin liittyviä tavoitteita jäsenvaltioiden pyyntöjen pohjalta.

Uusi toimeenpanomalli (7, 88, 89, 106, 120 ja 121a artiklat ja liite I)

Sekä Kroatia että Saksa ovat jatkaneet edeltävien puheenjohtajavaltioiden työtä uuden toimeenpanomallin kehittämiseksi yhä selkeämmäksi ja helpommin toimeenpantavammaksi jäsenvaltioiden hallinnoille. Kroatian puheenjohtajakaudella keskityttiin yksikkömääriin ja muiden kuin pinta-ala/eläinperäisten toimenpiteiden seurannan ja raportoinnin erityispiirteisiin. Kroatia pyrki selventämään, miten tuloksellisuuden tarkastamis- ja hyväksymismenettely (*engl. performance clearance*) toimisi ja mitä tietoja vuotuisen tuloksellisuuskertomukseen sisällytettäisiin.

Kroatia jatkoi jo edellisten puheenjohtajavaltioiden aloittamaa työtä ei-pinta-ala/eläinperusteisten tukien vaihtoehtoiseksi seurantamalliksi. Pohjana oli malli, jossa komissio käyttäisi tuloksellisuuden tarkastamis- ja hyväksymismenettelyssä jäsenvaltioiden antamaa tietoa hankkeista, joista tukea on maksettu edeltävinä varainhoitovuosina. Saksa on jatkanut tätä työtä edelleen ja tuonut mallia lähemmäksi Suomen puheenjohtajakaudella kehitettyä mallia, jossa yksikkötuen vertailuarvona käytettäisiin tietyssä vuonna hyväksytyjen hankkeiden keskimääräistä yksikkötukea. Tavoitteena on luoda malli, joka vähentäisi tapauksia, joissa jäsenvaltioiden olisi toimitettava selvityksiä poikkeamista komissiolle ja varauduttava jopa varojen leikkaamiseen tai maksujen keskeyttämiseen. Samalla tulisi kuitenkin huomioida, että komission pitää voida hoitaa velvollisuutensa tuloksellisuuden arvioinnin ja tarkastamis- ja hyväksymismenettelyn suhteen ja huolehtia YMP:n menojen oikeasta käytöstä.

Saksa on jatkanut työtä rahoitusjoustavuuden lisäämiseksi ja tarkentamiseksi. Saksan ehdotuksissa määrärahojen alustavaa jakoa koskevia menettelyjä on muutettu joustavammiksi. Suunnittelussa ja raportoinnissa käytettävien yksikkötukien (minimi- ja maksimiarvojen määrittäminen sekä keskiarvoisten yksikkötukien käyttömahdollisuus) määrittelyjä on tarkennettu. Jäsenvaltiot voisivat yksikkötukien vaihteluvälin avulla välttää tilanteita, joissa varoja jäisi käyttämättä. Tämä koskisi ennen kaikkea ekojärjestelmää.

Suomen, Kroatian ja Saksan puheenjohtajakaudella on työstetty myös indikaattoreita. Kroatia ehdotti, että asetuksen liitteessä XII mainittuja indikaattoreita pitäisi käyttää

tuloksellisuuden tarkastelussa, mutta jäsenvaltiot voisivat lisäksi päättää käyttää myös liitteessä I mainittuja indikaattoreita tai muita YMP:n strategiasuunnitelmaan liittyviä indikaattoreita. Muita indikaattoreita voisi käyttää seurantatarkoituksiin. Kroatian mukaan ehdotus vähentäisi merkittävästi taloudellisten seuraamusten ja rahoituksen menettämisen riskiä. Kroatian ehdotus tarkoittaa myös, että tavoitteet ja välitavoitteet (*engl. milestones*) tulisi asettaa vain tuloksellisuuden tarkastelussa käytettyihin tulosindikaattoreihin. Muut nk. ”seurantaindikaattorit” auttaisivat jäsenvaltioita seuraamaan toimeenpanoa. Nämä uudet nk. seurantaindikaattorit annettaisiin myöhemmin komission täytäntöönpanoasetuksella. Saksa on selventänyt Kroatian ehdottamaa mallia ja jäsenvaltioiden palautteen perusteella se on poistanut uuden seurantaindikaattori-määritelmän, koska ehdotusta on pidetty sekavana ja on koettu, että uusi indikaattoriryhmä ei toisi lisäarvoa. Saksa on myös tarkentanut liitteessä I olevia indikaattoreiden otsikoita.

Saksa ehdottaa myös lisäystä artiklaan 106 koskien YMP:n strategiasuunnitelmien hyväksymistä. Ehdotuksessa artiklaan lisättäisiin kohta, jonka mukaan komission tulee perustaa strategiasuunnitelman hyväksyminen vain jäsenvaltioita sitovaan EU-lainsäädäntöön. Lisäys liittyy Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan ja siihen liittyvien strategioiden tavoitteisiin. Ehdotuksella halutaan taata oikeusvarmuus YMP:n strategiasuunnitelmien hyväksymisessä.

Muut ehdotukset

Kroatia ehdotti puheenjohtajakaudellaan mm. lisättäväksi YMP:n strategiasuunnitelma-asetukseen kaksi siirtymäkautta koskevaa säännöstä koskien maaseudun kehittämisen tukea ja alakohtaisia ohjelmia. Nämä olivat aiemmin osa YMP:n siirtymäkauden substanssiasetusta. Lisäksi jäsenvaltioille annettaisiin mahdollisuus määritellä maaseutualue ja investointeihin ehdotetaan mahdollisuutta ei-tuotannolliselle investoinnille, joilla voidaan suojella kasvustoa villisioilta tai muilta eläimiltä.

Saksan ehdottaa muutosta 33 artiklaan, joka liittyy öljykasvien tukemista rajoittavan EU:n ja USA:n välisen GATT-sopimuksen yhteisymmärryspöytäkirjaan. Saksa ehdottaa 33 artiklan sisällön siirtämistä uuteen artiklaan 10a, johon liitettäisiin myös sektoriohjelmia koskevasta 60a artiklasta öljykasveja koskeva osa. Lisäksi artiklan sisältöön ehdotetaan täsmennyksiä.

Saksa näkee, että kompromissi tuotantoon sidonnaisten tukien tasosta voisi olla komission ehdottaman 10 %:n ja aikaisemmilla puheenjohtajakausilla esillä olleen 13 %:n (nykytaso) välillä. Suomelle tärkeä poikkeus, jonka mukaan Suomi voi maksaa tuotantosidonnaisia tukia yli asetuksessa asetetun yleisen tason, myös säilyy. Tämä tarkoittaa sitä, että Suomi voisi maksaa tuotantosidonnaista tukea nykytason mukaisesti.

Horisontaaliasetus

Horisontaaliasetuksen osalta tilanne on vakaa ehdollisuuden valvontaa koskevia artikloita lukuun ottamatta. Itävallan, Romanian, Suomen ja Kroatian puheenjohtajakausilla tehty muutosehdotukset ovat laajalti hyväksytyjä. Asetus on osa YMP:n uudistuksen kokonaisuutta ja näin ollen sen lopullinen hyväksyminen riippuu koko YMP:n uudistuksen paketin hyväksymisestä. Horisontaaliasetuksen monet säännökset ovat kiinteässä yhteydessä YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen säännöksiin.

Muutamia yhdennetyn hallinto- ja valvontajärjestelmän (IACS) ja ehdollisuuteen liittyvien valvontajärjestelmän ja hallinnollisten seuraamusten yksityiskohtia on

täsmennetty Kroatian puheenjohtajakaudella. Esimerkiksi linkkiä yleiseen tietosuojasetukseen on selvennetty. Lisäksi tasapuolisuuden nimissä ehdotetaan ehdollisuuden artikloista poistettavaksi aiempien puheenjohtajavaltioiden ehdotus siitä, että pinta-alamonitorointia toteutettaessa hallinnollisia seuraamuksia sovellettaisiin vain niihin tuensaajiin, jotka on valittu ehdollisuuden 1 % valvontaotantaan. Jäsenvaltiot, jotka käyttävät pinta-alamonitorointia, voisivat kuitenkin soveltaa alempia ehdollisuuden hallinnollisia seuraamuksia kuin muutoin. Jäsenvaltiot voisivat myös soveltaa ehdollisuuden tukivähennystä kolmen peräkkäisen vuoden vähempimerkityksissä rikkomuksissa, joista ei ensimmäisellä kerralla tulisi seuraamuksia. Jäsenvaltioille ehdotetaan edelleen mahdollisuutta soveltaa pienille tiloille ehdollisuuden yksinkertaistettua valvontajärjestelmää ja sitä, että niille ei tarvitse määrätä ehdollisuuden hallinnollisia seuraamuksia muutoin kuin vakavissa laiminlyönneissä. Jäsenvaltiot voisivat päättää pienten tilojen kokorajasta. Asiaa työestetään vielä työryhmässä.

Edistymisraportissaan (asiakirja 8734/20) Kroatia vahvistaa näkemyksensä, jonka mukaan horisontaaliasetuksen Suomen puheenjohtajakauden edistymisraportissa (asiakirja 14465/19) esitetty kuvaus avoimista sekä myöhemmin vahvistettavista asioista pitää edelleen paikkansa. Asiakirjan 14465/19 mukaan näihin avoimiin asioihin lukeutuvat mm. uuteen toimeenpanomalliin ja sen toimintaan keskeisesti liittyvät kysymykset sekä komission delegoitujen asetusten valtuuksia koskevat muutokset ja niiden rajaus.

Saksa on puheenjohtajakautensa alun tilannekatsauksessa (asiakirja 7147/2020) täydentänyt avoimien asioiden listausta maininnalla mahdollisista biodiversiteettistrategian ja Pellolta pöytään -strategian vaikutuksista horisontaaliasetukseen monivuotiseen rahoituskehykseen liittyvien päätösten ohella.

Markkinajärjestelyasetus

Markkinajärjestelyasetuksen tilanne on yleisesti vakaa ja jäsenvaltiot ovat olleet pitkälti tyytyväisiä edeltävien puheenjohtajavaltioiden tekemään työhön.

Kroatia teki puheenjohtajakaudellaan mm. teknisiä muutoksia Yhdistyneen kuningaskunnan EU:sta eroon (Brexit) liittyen ja täsmensi tuottajaorganisaatioita koskevia artikloita YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen muutosten seurauksena. Kroatia myös täsmensi maataloustuotteiden listausta markkinajärjestelyasetuksen liitteessä I vastaamaan paremmin tuotannon ominaisuuksia ja kulutustottumuksia. Tässä yhteydessä Suomelle tärkeä lanttu siirrettiin rehukasveista hedelmä- ja vihannesalan tuotteeksi. Lisäksi Liettua lisättiin viiniä tuottavien maiden listaan.

Saksa ehdottaa markkinajärjestelyasetukseen muutamia teknisiä muutoksia. Saksa on muuttanut esimerkiksi päivämääriä vastaamaan siirtymäkauden pituutta ja yhdenmukaistanut muutenkin asetusta YMP:n siirtymäkauden substanssiasetukseen nähden. Saksa pitää markkinajärjestelyasetuksen tilannetta pitkälti vakaana.

Monivuotisesta rahoituskehyksestä johtuvat muutokset YMP:n uudistuksen asetuksiin

Eurooppa-neuvoston neuvottelut monivuotisesta rahoituskehyksestä vuosille 2021-2027 päättyivät 21.7.2020 kokonaiskompromissiin tulevan kauden rahoituskehyksestä ja Euroopan elpymisvälineestä. Neuvotteluissa ratkaistiin mm. kuinka paljon suoria tukia maksetaan eri jäsenvaltioille tulevalla seitsemän vuoden kaudella ja mikä on maaseudun kehittämisen EU-rahoituksen kokonaismäärä. Lisäksi tietyt yleiset maatalouspolitiikan

linjaukset sovittiin jäsenvaltioiden kesken osana rahoituskehysneuvotteluita. Näitä linjauksia olivat esimerkiksi YMP:n yleinen panostus ympäristö- ja ilmastotoimiin, suorien tukien tilakohtainen tukikatto, suorien tukien asteittainen tasaus jäsenvaltioiden välillä sekä maatalouden kriisivarausta koskevat säännökset. Sovitut linjaukset sisällytetään YMP:n strategiasuunnitelma-asetukseen ja rahoituksen liitetaulukoihin.

Euroopan elpymisvälineen sisällyttämisestä YMP:n uudistukseen on kerrottu tarkemmin U-jatkokirjeessä UJ 16/2020 vp ja YMP:n siirtymäkauden substanssiasetuksesta 29.9.2020 annetussa U-jatkokirjeessä.

Suomi saisi maatalouden I pilarin suoria EU:n kokonaan rahoittamia tukia tulevalla rahoituskaudella käyvin hinnoin laskettuna lähes saman verran kuin nykykaudella. Suorien tukien määrä olisi vuonna 2021 jonkin verran vähäisempi, mutta tukien tasauksen seurauksena Suomi saisi suoria tukia kauden lopussa lähes saman verran kuin tällä rahoituskaudella. Nykykauteen verrattuna ero kausien välillä olisi noin 27,5 miljoonaa euroa Suomi saisi jatkossa enemmän maaseudun kehittämisrahaston varoja kuin kuluvalle kaudella 2014-2020. Osarahoitteisten II pilarin varojen määrä olisi käyvin hinnoin noin 180 miljoonaa euroa suurempi kuin kaudella 2014-2020.

CAP-rahoituksen muutokset Suomelle (9/2020*)

Nimellisin hinnoin	Nykykausi 2014-2020 (milj. €)	KOM 2018 esitys (milj. €)	MFF- ratkaisu 21.7.2020 * (milj. €)	MFF- ratkaisu vrt. nykykausi (milj. €)	MFF- ratkaisu vrt. nykykausi (%)
Suorat tuet	3 663	3 578	3 635	-28	-0,8 %
Maaseudun kehittäminen	2 380	2 044	2 773	+393	+16,5 %
josta MFF	2 380	2 044	2 560	+180	+7,6 %
ja elpymisrahoitus	0	0	213**	+213	-
CAP yhteensä	6 043	5 622	6 408	+365	+6,0 %

* Komission syyskuussa 2020 julkaisemat tarkemmat rahoitusmäärät CAP:n EU-asetuksiin

** Rahoitusmäärä vuosille 2022-2023 kohdennettuna. Kohdennus vuosille 2021-2022 = 209 milj. €

YMP:n strategiasuunnitelma-asetus

Suorien tukien tukikatto (15 artikla)

Suorien tukien tukikatto on Eurooppa-neuvoston 21.7.2020 tekemän päätöksen mukaan 100 000 euroa ja se on jäsenvaltioille vapaaehtoinen. Tukikatto rajautuu vain perustulotukeen ja siitä voidaan vähentää kaikki työvoimakulut. Saksa ehdottaa myös täsmennyksiä artiklaan ja ehdottaa myös urakointikuluihin liittyvän työn osuuden vähentämistä.

40 % ilmastotoimiin

Monivuotista rahoituskehystä koskevan päätöksen mukaan maatalouden ja maaseudun kehittämisen EU-rahoituksesta tulisi sitoa koko EU:ssa ilmastotoimiin yhteensä 40 % tulevalla kaudella. Yksityiskohtaiset säännökset tämän prosenttiosuuden laskemiseen sisältyvät YMP:n strategiasuunnitelma-asetukseen.

Suorien tukien tasaaminen jäsenvaltioiden välillä

Suorien tukien asteittaista tasaamista jäsenvaltioiden välillä jatketaan tulevalla kaudella pitkälti sen mallin mukaisesti, jota komissio alun perin ehdotti. Baltian maiden suorien tukien tukitasoa nostetaan hieman enemmän siten, että vuonna 2022 suorien tukien keskimääräinen taso olisi 200 euroa per hehtaari ja tulevan kauden lopulla tukien määrä olisi keskimäärin 215 euroa per hehtaari.

Maaseuturahaston osarahoitustasot (85 artikla)

Eurooppa-neuvoston 21.7.2020 tekemän päätöksen mukaisesti YMP:n strategiasuunnitelmassa vahvistetaan maaseuturahaston osarahoitusprosentti, jota sovelletaan tukitoimiin, mutta erillisen osarahoitusprosentti voidaan vahvistaa vähemmän kehittyneille alueille ja merentakaisille alueille. Prosentti voidaan asettaa myös alueellisella tasolla. Maaseuturahaston osarahoitusprosentti voi enimmillään olla 85 % vähemmän kehittyneillä alueilla, 80 % merentakaisilla alueilla, 60 % siirtymäalueilla ja 43 % muilla alueilla. Luonnonhaittakorvauksessa osarahoitusprosentti on 65 %. Asetuksen 65 artiklan mukaisissa sitoumuksissa (esim. ympäristökorvaus), 68 artiklan mukaisissa ei-tuottavissa investoinneissa, 71 artiklan mukaisessa Euroopan innovaatiokumppanuustuessa ja yhteisölähtöisessä paikallisessa kehittämisessä (LEADER) osarahoitusprosentti voi enimmillään olla 80 %. Lisäksi 100 %:n yhteisrahoitus sallitaan niiden varojen osalta, joita siirretään I pilarista II pilariin.

Pilarien väliset siirrot (90 artikla)

Monivuotista rahoituskehystä koskeva päätös mahdollistaa myös rahoituksen siirrot pilareiden välillä. Jäsenvaltiot voisivat siirtää I pilarista II pilariin 25 % I pilarin kokonaismäärästä ja lisäksi vielä 15 %, jos näitä määrärahoja käytetään toimiin, joita käytetään ympäristö- ja ilmastotoimien rahoittamiseen. Nuorien viljelijöiden tukeen voidaan lisäksi vielä siirtää 2 % rahoituksesta. Jäsenvaltiot voivat siirtää myös 25 % II pilarin määrärahoista I pilariin. Niissä jäsenvaltioissa, joissa EU:n suorien tukien taso on alle 90 % EU:n keskiarvosta, II pilarista voidaan siirtää 30 % I pilarin rahoitukseen.

Horisontaaliasetus

Maatalouden kriisivarauksen osalta monivuotista rahoituskehystä koskevassa päätöksessä sovittiin sen suuruudeksi 450 miljoonaa euroa vuodessa vuoden 2018 hinnoin laskettuna. Kriisivarauksen käyttämättömät varat voidaan siirtää vuodelta toiselle, mikä vähentää tarvetta leikata maanviljelijöiden suoria tukia vuosittain kriisivarauksen keräämiseksi. Suorien tukien leikkaus on mahdollista, mutta vasta viimeisimpänä keinona kriisivarauksen rahoittamiseksi.

Itävallan, Romanian ja Suomen puheenjohtajakausilla tehdyt muutosehdotukset

Itävallan, Romanian ja Suomen puheenjohtajakausilla tehdyt muutosehdotukset on kuvattu U-jatkokirjeissä (UJ 5/2019 vp ja UJ 4/2020 vp.)

Komission alkuperäiset ehdotukset

Asetusehdotusten pääasiallinen sisältö on kuvattu tarkemmin U-kirjelmässä (U 73/2018 vp).

YMP:n strategiasuunnitelma-asetus COM(2018) 392 final

YMP:n strategiasuunnitelma-asetus sisältäisi yleiset ja erityiset säännökset Euroopan maatalouden tukirahaston ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston käytöstä YMP:n tavoitteiden toteuttamiseksi sekä siihen liittyvistä indikaattoreista. Asetus koskisi ympäristön, ilmaston, kansanterveyden, eläin- ja kasviterveyden sekä eläinten hyvinvoinnin suojaamisen perussäännöksiä, suorien tukien toimenpiteitä ja maaseudun kehittämisen toimenpiteitä. Asetusehdotuksessa kuvataan myös strategiasuunnitelman sekä tavoitteiden täyttymisen seurannan ja arvioinnin rakenne. Strategiasuunnitelma muistuttaisi rakenteeltaan paljon nykyisiä maaseudun kehittämisohjelmia, mutta komissio korostaa, että strategiasuunnitelmat olisivat yksinkertaisia ja tiiviitä eikä aiemmin vaadittuja yksityiskohtia enää tarvittaisi. Maaseudun kehittämisohjelmiin tällä hetkellä liittyvät seurannat, seurantakomiteat, maaseutuverkostot, vuosikokoukset, vuosikertomukset ja arvioinnit laajenisivat koskemaan nyt koko YMP:a.

Jäsenvaltion olisi laadittava sekä maatalouden suorat tuet, maaseudun kehittämistoimenpiteet ja alakohtaiset tukiohjelmat kattava YMP:n strategiasuunnitelma, jonka komissio arvioisi ja hyväksyisi. Suunnitelman tulisi kattaa maataloustukirahastosta ja maaseuturahastosta rahoitettavat toimet asetusehdotuksen 6 artiklassa tarkoitettujen erityistavoitteiden saavuttamiseksi. Näitä erityistavoitteita ovat:

- a) annetaan tukea riittävien maataloustulojen ja maatilojen selviytymiskyvyn varmistamiseksi koko unionin alueella, jotta saataisiin parannettua elintarvike turvaa;
- b) parannetaan markkinasuuntautuneisuutta ja kilpailukykyä mukaan lukien kiinnittämällä enemmän huomiota tutkimukseen, teknologiaan ja digitalisointiin;
- c) parannetaan viljelijöiden asemaa arvoketjussa;
- d) edistetään ilmastomuutoksen hillitsemistä ja ilmastomuutokseen sopeutumista sekä kestävä energiaa;
- e) edistetään kestävä kehitystä ja luonnonvarojen, kuten veden, maaperän ja ilman tehokasta hoitoa;
- f) edistetään luonnon monimuotoisuuden suojelemista ja ekosysteemipalveluja sekä säilytetään elinympäristöjä ja maisemia;
- g) houkutellaan alalle nuoria viljelijöitä ja helpotetaan yritystoiminnan kehittämistä maaseutualueilla;
- h) edistetään työllisyyttä, kasvua, sosiaalista osallisuutta ja paikallista kehitystä maaseutualueilla, myös biotalouden ja kestävä metsänhoidon alalla;
- i) parannetaan tapaa, jolla EU:n maatalous vastaa ravintoa ja terveyttä koskeviin uusiin yhteiskunnan vaatimuksiin, mukaan lukien turvallinen, ravitseva ja kestävä kehityksen mukainen ravinto, elintarvikejäte sekä eläinten hyvinvointi.

Suunnitelman tulisi perustua kansallisesti tehtyyn vahvuuksien, heikkouksien, mahdollisuuksien ja uhkien analysointiin ja sen pohjalta tehtyyn kansallisten tarpeiden ja toimenpiteiden määrittelyyn. Jäsenvaltion valitsemissa toimenpiteissä koskevat kansalliset tavoitteet olisi määriteltävä hyödyntäen EU:n yhteisiä tulosindikaattoreita.

Asetusehdotuksessa ympäristö- ja ilmastotavoitteet olisi määriteltävä nykyistä ohjelmakautta vaativammiksi. Suunnitelman rakenne olisi tarkoin säädetty, ja suunnitelmaa laadittaessa olisi huolehdittava sidosryhmien kuulemisesta.

Suunnitelman olisi katettava 1 päivän tammikuuta 2021 ja 31 päivän joulukuuta 2027 välinen ajanjakso.

Ehdotuksessa on kuvattu YMP:n yhdenmukaisuus muiden politiikkojen kanssa. Yhteydet ympäristö- ja ilmastopolitiikkaan, terveyspolitiikkaan, kehitysyhteistyöpolitiikkaan ja tutkimuspolitiikkaan on tunnistettu.

Horisontaaliasetus COM(2018) 393 final

Asetusehdotuksen tarkoituksena on vahvistaa edellytykset, joita sovelletaan yhteisen maatalouspolitiikan rahoitukseen. Sen lisäksi ehdotus kokoaa yhteen yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteiden saavuttamiseen liittyviä tekijöitä, kuten jäsenvaltion hallinto-järjestelmälle asetettavat vaatimukset ja yhteisiä säännöksiä, kuten komission suorittama tilien tarkastaminen ja hyväksyntä sekä tukitoimenpiteiden hallinto ja valvonta. Valvonnan osalta asetus kattaisi yleiset säännökset, yhdennetyn hallinto- ja valvontajärjestelmän, kaupallisten asiakirjojen, ehdollisuuden ja komission jäsenvaltioihin kohdistamien tarkastusten perussäännökset.

Markkinajärjestelyasetus COM(2018) 394 final

Komissio ei ehdota merkittäviä muutoksia yhteistä markkinajärjestelyä koskevaan asetukseen (EU) N:o 1308/2013. Yhteisen markkinajärjestelyn mukaiset interventioimenpiteet tulisivat säilymään asetusehdotuksessa ennallaan.

EU:n laatu-järjestelmistä (maantieteelliset merkinnät, alkuperämerkinnät sekä aidot, perinteiset tuotteet) säädetään asetuksissa (EU) N:o 1308/2013 (rypäleviinit), (EU) N:o 1151/2012 (maataloustuotteet ja elintarvikkeet) sekä (EU) N:o 251/2014 (maustetut viinituotteet.) Näihin asetuksiin ehdotetuilla muutoksilla yksinkertaistettaisiin järjestelmiä sekä nopeutettaisiin nimitysten hakumenettelyä, rekisteröintiä ja tuote-eritelmiin tehtävien muutosten hyväksyntää. Lisäksi asetuksessa (EU) N:o 1308/2013 olevaa viinin alkuperänimityksen määritelmää tarkennettaisiin.

Maustettujen viinituotteiden osalta maantieteellisiä merkintöjä koskevat säännökset asetuksesta (EU) N:o 251/2014 siirrettäisiin asetukseen (EU) N:o 1151/2012. Lisäksi suojatut nimitykset yhdistetään samaan rekisteriin.

Asetusten (EU) N:o 228/2013 (unionin syrjäisimpien alueiden hyväksi toteutettavista maatalousalan erityistoimenpiteistä) sekä (EU) N:o 229/2013 (Egeanmeren pienten saarten hyväksi toteutettavista maatalousalan erityistoimenpiteistä) mukaisia tukimääriä esitetään muutettaviksi siten, että tuki alenisi 3,9 prosenttia nykyisestä kaudesta.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ehdotuksen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 42 ja 43 artiklan 2 kohta siltä osin kuin on kyse YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksesta.

Ehdotuksen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 42 ja 43 artiklan 2 kohta siltä osin kuin on kyse horisontaaliasetuksesta.

Ehdotuksen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 43 artiklan 2 kohta, kun kyse on yhteistä markkinajärjestelyä koskevaan asetukseen (EU) N:o 1308/2013 tehtävät muutokset.

Kun kyseessä on ovat asetuksiin (EU) N:o 1151/2012 ja (EU) N:o 251/2014 tehtävät muutokset on oikeusperustana SEUT-sopimuksen 114 artikla ja 118 artiklan ensimmäinen alakohta. Asetukseen (EU) N:o 228/2013 tehtävien muutosten osalta oikeusperustana on 43 artiklan 2 kohta ja 349 artikla sekä asetuksen (EU) 229/2013 osalta 43 artiklan 2 kohta.

Asetusehdotukset käsitellään tavallisessa lainsäätämisyksityksessä Euroopan parlamentin kanssa.

Neuvostossa päätökset tehdään määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentin mietintöjen laatimisesta vastaa maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunta (AGRI). YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen osalta ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikeurvallisuuden valiokunnalla (ENVI) on erityinen asema lausunnonantajina toimivien valiokuntien joukossa, sillä se on niin sanottu yhteistyöhön osallistuva (associated) valiokunta. Tietyissä tilanteissa yhteistyöhön osallistuva valiokunta voi jättää muutosehdotuksia suoraan täysistunnon käsiteltäväksi.

AGRI-valiokunta äänesti mietinnöistä keväällä 2019. Mietintöihin sisältyvät tärkeimmät muutosehdotukset on kuvattu U-jatkokirjeessä (UJ 5/2019 vp).

Euroopan parlamentti jatkaa asetusehdotusten käsittelyä vuoden 2019 valiokuntamietintöjen pohjalta. Tavoitteena on äänestää mietinnöistä lokakuun 2020 täysistunnossa. Uudella vaalikaudella YMP:n strategiasuunnitelman mietinnön laatijana toimii saksalainen Peter Jahr (EPP), horisontaaliasetuksen mietinnön laatijana jatkaa saksalainen Ulrike Müller (RE) ja markkinajärjestelyasetuksen mietinnön laatijana jatkaa ranskalainen Eric Andrieu (S&D).

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto 24.9.2020, MFF-johtoryhmä 28.-29.9.2020 (kirjallinen menettely), EU-ministerivaliokunta 30.9.-2.10.2020 (kirjallinen menettely).

Eduskuntakäsittely

Valtioneuvoston kirjelmä 9.8.2018 (U 73/2018 vp)

Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunto 29.11.2018 (MmVL 20/2018 vp)

Ympäristövaliokunnan lausunto 18.12.2018 (YmVL 38/2018 vp)

U-jatkokirje (UJ 5/2019 vp)

Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunto 28.11.2019 (MmVL 7/2019 vp)

U-jatkokirje 28.2.2020 (UJ 4/2020 vp)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Kansallinen lainsäädäntö mukaan lukien Ahvenanmaan asema on kuvattu U-kirjelmässä (U 73/2018 vp) ja U-jatkokirjeessä (UJ 5/2019 vp).

Ehdotusten vaikutukset

U-kirjelmässä (U 73/2018 vp) sekä U-jatkokirjeissä (UJ 5/2019 vp ja UJ 4/2020 vp) on esitetty kattavasti ehdotusten vaikutukset. Tällä U-jatkokirjeellä täydennetään monivuotisesta rahoituskehiksestä saadusta ratkaisusta johtuvien asetusmuutosten vaikutuksia sekä Saksan ja Kroatian puheenjohtajakausilla tehtyjen muutosehdotusten vaikutuksia.

Kroatian ja Saksan puheenjohtajakausilla tehdyt muutosehdotukset**YMP:n strategiasuunnitelma-asetus*****Taloudelliset vaikutukset***

Muutosehdotuksilla ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Rahoitusjoustavuuteen liittyvät ehdotukset antavat liikkumatilaa alustavien määrärahojen kohdentamiseen ja varojen vuosittaiseen uudelleenkohdentamiseen kulloinkin toteutuvan tarpeen mukaisesti. Näin voidaan pienentää riskiä käyttämättömien varojen syntymisestä ja mahdollistetaan EU-varojen parempi hyödyntäminen.

Kansalliseen talousarvioon liittyvät seikat käsitellään ja niihin otetaan kantaa kansallisessa julkisen talouden suunnitelmassa (JTS) ja talousarvioprosessissa. Toimenpiteiden edellyttämä valtion rahoitus toteutetaan valtiontalouden kehyspäästösten mukaisten määrärahojen puitteissa.

Muut vaikutukset

- Vaikutukset hallinnolle

Indikaattoreiden muutosten osalta vaikutukset selkeyttävät hallintoa, kun indikaattorit mittaavat selkeämmin YMP:n strategiasuunnitelman tuloksia.

- Ympäristövaikutukset

Ehdotus ehdollisuuden hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksen GAEC9:n (ei-tuottavat alat ja piirteet) alhaisemmasta vähimmäisprosentista silloin, jos jäsenvaltio ei hyväksy osuuteen typensitoja- ja kerääjäkasvien alaa, saattaa vähentää näiden kasvien viljelyä EU:ssa. Tämä voi vähentää luonnon monimuotoisuutta ottaen huomioon sen, että näillä aloilla ei saisi käyttää kasvinsuojeluaineita.

Ehdollisuuden vahvistaminen ja ekojärjestelmän pakollisuus jättävät entistä vähemmän mahdollisuuksia luoda ympäristökorvaukseen toimia, jotka olisivat viljelijöiden näkökulmasta houkuttelevia. Tämä johtaisi Suomessa perinteisesti vahvan II pilarin ympäristökorvauksen käytön heikentymiseen.

Horisontaaliasetus

Taloudelliset vaikutukset

U-kirjelmässä (U 73/2018 vp) sekä U-jatkokirjeissä (UJ 5/2019 vp ja UJ 4/2020 vp) esitettyihin taloudellisiin vaikutuksiin ei ole täydennettävää tai täsmennettävää Kroatian ja Saksan puheenjohtajakausilla tehtyjen muutosehdotusten perusteella.

Muut vaikutukset

- Vaikutukset hallinnolle

U-kirjelmässä (U 73/2018 vp) sekä U-jatkokirjeessä (UJ 5/2019 vp) esitettyihin vaikutuksiin ei ole täydennettävää tai täsmennettävää Kroatian ja Saksan puheenjohtajakausilla tehtyjen muutosehdotusten perusteella muutoin kuin ehdollisuuden valvonnan osalta.

Ehdollisuuden valvonnan säädöksistä poistettiin Kroatian puheenjohtajakaudella mahdollisuus siihen, että pinta-alamonitorointivalvonnan perusteella havaittavien laiminlyöntien seuraamukset kohdistuisivat vain ehdollisuuden 1 %:n valvontaotannassa oleville tiloille. Pinta-alamonitorointia ehdollisuuden valvonnassa soveltaville jäsenvaltioille aiheutuisi tämän vuoksi lisää monitoroinnissa epäselväksi jääneiden tapausten selvittämistä, mikä lisäisi hallinnon työtä ja kustannuksia. Lisäksi hallinnon työtä lisäisi, jos monitorointia ehdollisuuden valvonnassa käyttävä jäsenvaltio päättäisi ottaa käyttöön alennetun seuraamusasteikon.

- Vaikutukset toimijoille

U-kirjelmässä (U 73/2018 vp) sekä U-jatkokirjeessä (UJ 5/2019 vp ja UJ 4/2020 vp) esitettyihin vaikutuksiin ei ole täydennettävää tai täsmennettävää Kroatian ja Saksan puheenjohtajakausilla tehtyjen muutosehdotusten perusteella.

Kohdassa ”Vaikutukset hallinnolle” mainittu pinta-alamonitoroinnin soveltamisalan laajentaminen aiheuttaisi viljelijöille lisää ehdollisuuden laiminlyöntitapausten havainnointia ja siten hallinnollisia seuraamuksia viljelijöille niissä jäsenvaltioissa, joissa pinta-alamonitorointia sovelletaan ehdollisuuteen. Kuitenkin seuraamusten suuruus voisi olla pienempi kuin niissä jäsenvaltioissa, joissa pinta-alamonitorointia ei sovelleta.

- Ympäristövaikutukset

U-kirjelmässä (U 73/2018 vp) sekä U-jatkokirjeessä (UJ 5/2019 vp ja UJ 4/2020 vp) esitettyihin vaikutuksiin ei ole täydennettävää tai täsmennettävää Kroatian ja Saksan puheenjohtajakausilla tehtyjen muutosehdotusten perusteella.

Markkinajärjestelyasetus

U-kirjelmässä (U 73/2018 vp) sekä U-jatkokirjeessä (UJ 5/2019 vp ja UJ 4/2020 vp) esitettyihin vaikutuksiin ei ole täydennettävää tai täsmennettävää Kroatian ja Saksan puheenjohtajakausilla tehtyjen muutosehdotusten perusteella.

Monivuotisesta rahoituskehyksestä johtuvat muutokset YMP:n uudistuksen asetuksiin

Tukikatto ei nyt päätetyn mallin mukaan heikentäisi suomalaisen maatalouden kilpailukykyä ja uudistumista, koska sen soveltaminen olisi jäsenvaltioille vapaaehtoista ja se rajautuu vain suorien tukien perustukeen ja tukimäärästä voidaan vähentää kaikki työvoimakulut.

U-kirjelmässä (U 73/2018 vp) esitetyt taloudelliset vaikutukset perustuivat EU-rahoituksen supistumiseen kaudelle 2021-2027. Monivuotista rahoituskehystä koskevan päätöksen seurauksena II pilarin maaseuturahaston ja I pilarin maatalouden tukirahaston Suomelle jyvitettyt käyvin hinnoin lasketut varat olisivat noin 6 % suuremmat kuin kuluvalle 2014-2020 kaudella. Tarkasteltaessa puhtaasti maatalouspolitiikan EU-rahoitusta, uhka maatalouden yrittäjätulon merkittävästä alenemasta arvioidaan lieventyneen.

Komission alkuperäiset ehdotukset sekä Itävallan, Romanian ja Suomen puheenjohtajakausilla tehdyt muutosehdotukset

Komission alkuperäisten ehdotusten sekä Itävallan, Romanian ja Suomen puheenjohtajakausilla tehtyjen muutosehdotusten vaikutukset on kuvattu U-kirjelmässä (U 73/2018 vp) ja U-jatkokirjeessä (UJ 5/2019 vp) ja UJ 4/2020 vp.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

YMP:n uudistukseen liittyy läheisesti komission 11.12.2019 antama tiedonanto Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta (European Green Deal) (COM(2019) 640 final) sekä siihen liittyvät tiedonannot, mm. EU:n biodiversiteettistrategia vuoden 2020 jälkeen (COM(2020) 380 final) ja Pellolta pöytään –strategia (COM(2020) 381 final). Strategioista on annettu E-kirjeet eduskunnalle 30.6.2020 (E 83/2020 vp ja E 84/2020 vp). E-kirje komission tiedonannosta vihreän kehityksen ohjelmasta on annettu eduskunnalle 31.1.2020. (E 61/2019 vp).

Komissio julkaisi 20.5.2020 Pellolta pöytään- ja biodiversiteettistrategioiden julkaisun yhteydessä myös komission työasiakirjan (SWD(2020) 93 final), joka on analyysi **YMP:n uudistuksen ja Euroopan vihreän kehityksen ohjelman yhtymäkohdista**. Asiakirjassa eritellään, kuinka komission vuonna 2018 antama YMP:n uudistuksen asetusehdotuspaketti vastaa Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteisiin.

Komissio toteaa asiakirjassa, että asetusehdotuksissa on potentiaalia vastata Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteisiin, mutta komission asetusehdotusten keskeisimmät toimenpiteet tulee säilyttää YMP:n uudistuksen neuvottelujen edetessä ja asetuksia tulee tietyin osin vielä kehittää. Komissio nostaa esille erityisesti tarpeen säilyttää kunnianhimoinen ehdollisuuden kokonaisuus, pakolliset ekojärjestelmät ja II pilarin rahoituksesta 30 % osuuden korvamerkitseminen ympäristö- ja ilmastotoimenpiteisiin. Komissio näkee myös tärkeänä, että asetusehdotusten toimenpiteet tuottajien aseman parantamiseksi ovat mukana lopullisissa asetusteksteissä.

Komissio näkee, että vähimmäisrahoitusosuuden varaaminen I pilarin rahoituksesta ekojärjestelmille voisi entisestään parantaa Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden saavuttamista. Komissio voisi antaa myös lisätietoa toimista, joita voitaisiin ekojärjestelmien puitteissa tukea. Eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi ja mikrobilääkkeiden vähentämiseksi tarvittaisiin vielä tiettyjä muutoksia YMP:n strategiasuunnitelma-asetukseen.

Komissio toteaa työasiakirjassaan myös avustavansa parhaansa mukaan jäsenvaltioita, jotta Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteet voidaan integroida osaksi strategiasuunnitelmia. Komissio lupaa lisätä YMP:n strategiasuunnitelmien hyväksyntäprosessin läpinäkyvyyttä ja antaa jäsenvaltioille suosituksia jokaisesta YMP:n erityistavoitteesta YMP:n strategiasuunnitelmien laatimiseen. Komissio tulee korostamaan suosituksissaan Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteita.

Lisäksi komissio aikoo arvioida tarkkaan jäsenvaltioiden YMP:n strategiasuunnitelmien ehdotukset koskien tuotantoon sidottua tukea ja alakohtaisia ohjelmia, jotta ne olisivat linjassa Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden kanssa. Komissio kannustaa jäsenvaltioita hyödyntämään alakohtaisia ohjelmia erityisesti hedelmien ja vihannesten kulutuksen edistämiseen tai ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja kriisinkestävyyslisäämiseen.

Suomen hallituksen yksi tärkeimmistä tavoitteista on vähentää maatalouden ilmastopäästöjä ja lisätä hiilinieluja maatalouden toimintaedellytyksiä kehittäen. Hallituksen tärkeänä tavoitteena on myös maatalouden kannattavuuden parantaminen sekä sääntelyn ja valvonnan sujuvoittaminen.

Asiakirjat

COM(2018) 392 final, Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laatimien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maaloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta

COM(2018) 393 final, Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta

COM(2018) 394 final, Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (EU) N:o 1308/2013, maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatuajärjestelmistä annetun asetuksen (EU) N:o 1151/2012, maustettujen viinituotteiden määritelmästä, kuvauksesta, esittelystä, merkinnöistä ja maantieteellisten merkintöjen suojasta annetun asetuksen (EU) N:o 251/2014, syrjäisimpien alueiden hyväksi toteutettavista maatalousalan erityistoimenpiteistä annetun asetuksen (EU) N:o 228/2013 sekä Egeanmeren pienten saarten hyväksi toteutettavien erityistoimenpiteiden vahvistamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 229/2013 muuttamisesta

Asetusehdotuksiin sisältyy myös liitteet: ehdotuksen KOM(2018) 392 final, osalta liitteet 1-12.

Ehdotuksiin liittyy myös vaikutusanalyysi SWD(2018) 301 final, johon sisältyy kolme eri asiakirjaa.

Kroatian puheenjohtajakauden asetusehdotusten konsolidoidut versiot 8409/20 REV 1 + ADD 1 (YMP:n strategiasuunnitelma-asetus), 8794/20 (horisontaaliasetus) ja 8761/20 (markkinajärjestelyasetus)

Kroatian puheenjohtajakauden edistymisraportti 8734/20

Saksan puheenjohtajakauden alun tilannekatsaus horisontaalasetuksesta 7147/2020

Saksan puheenjohtajakauden muutosehdotukset yhteiseen markkinajärjestelyasetukseen 10970/20

Saksan tilannekatsaus YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksesta ja muutosehdotukset 11033/20

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Erityisasiantuntija Sanna-Helena Fallenius, MMM/RO/EUKA, puh. 0295 162 481, sanna-helena.fallenius@mmm.fi

Erityisasiantuntija Tuuli Orasmaa, MMM/RO/EUKA, puh. 0295 162 056, tuuli.orasmaa@mmm.fi

YMP:n strategiasuunnitelma-asetus:

Neuvotteleva virkamies Tiina Malm, MMM/RO/MAKE, puh. 0295 162 428, tiina.malm@mmm.fi

Neuvotteleva virkamies Juha Palonen, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 356, juha.palonen@mmm.fi

Neuvotteleva virkamies Pia Lehmusvuori, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 207, pia.lehmusvuori@mmm.fi

Neuvotteleva virkamies Sanna Sihvola, MMM/RO/MAKE, puh. 0295 162 264, sanna.sihvola@mmm.fi

Erityisasiantuntija Pirjo Kuusela, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 138, pirjo.kuusela@mmm.fi

Horisontaalasetus:

Neuvotteleva virkamies Mirja Kiviranta, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 352, mirja.kiviranta@mmm.fi

Erityisasiantuntija Antti Unnaslahti, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 426, antti.unnaslahti@mmm.fi

Erityisasiantuntija Vesa Kahilampi, MMM/RO/EUKA, puh. 0295 162 053, vesa.kahilampi@mmm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2018/1159, EU/2018/1169, EU/2018/1175

Viite

Asiasanat	jaosto maatalous- ja elintarvike (EU 18), maatalouden erityiskomitea, maatalous, maatalous- ja kalastusneuvosto, yhteinen maatalouspolitiikka
Hoitaa	MMM
Tiedoksi	ALR, EUE, RUOKA, SM, STM, TEM, TULLI, UM, VM, VNK, VTV, YM
